

AXBOROT TIZIMLARI. TIZIM VA TA'MINOT TURLARI

Tursunova Muxlisa Maxamadjon qizi

Muxammad Al-Xorazmiy nomidagi Toshkent Axborot Texnologiyalari Universiteti AKTsKT fakulteti talabasi

Bekniyozova Shaxodat Shavkatovna

Muxammad Al-Xorazmiy nomidagi Toshkent Axborot Texnologiyalari Universiteti AKTsKT fakulteti talabasi

Botirov Shohjahon Bobur o'g'li

Muxammad Al-Xorazmiy nomidagi Toshkent Axborot Texnologiyalari Universiteti AKTsIM fakulteti talabasi

Annotatsiya: *Axborot tizimi axborotga ehtiyojmand odamlarni o'z vaqtida to'g'ri ma'lumot bilan ta'minlash, ya'ni ma'lum bir predmet doirasidagi aniq axborotga bo'lgan ehtiyojni qondirish bo'lgan. Hozirda tizim turlari va unga kerakli bo'lgan ta'minot turlarini o'rganib chiqamiz.*

Kalit so'zlar: *Axborot, axborot tizimi, jamiyat, kompyuter tarmoqlari, ta'minot turlari, tizim turlari.*

Tizim deganda yagona maqsad yo'lida bir vaqtning o'zida ham yaxlit, ham o'zaro bog'langan tarzda faoliyat ko'rsatuvchi obyektlar majmuasi tushuniladi.

Masalan telefon tarmoqlar tizimi, inson dagi yurak-qon tomir tizimi shular jumlasidan.

Malumki bugungi kunda ko'pla turli hil tizimlar yaratilgan. Bularga misollar keltirishimiz mumkun:

Tizim turlari:

- Kompyuter;
- Korxonalar;
- Axborot tizimi;
- Telekommunikatsion tizim;

Har bir tizim turlarining elementlari, asosiy maqsadlari mavjud.

Kompyuter tizim turlarining quyidagicha elementlari mavjud: Elektron va elektromexanik uskunalar.

Asosiy maqsadi esa: Ma'lumotlarni qayta ishlash.

Korxonalar elementlari: Odamlar, qurilmalar, materiallar, bin ova boshqalar.

Asosiy maqsadi: Mahsulot ishlab chiqarish.

Axborot tizimi elementlari: Kompyuterlar, kompyuter tarmoqlari, odamlar, axborot va dasturiy ta'minot va boshqalar.

Asosiy maqsadi: Ma'lumotlarni yaratish, yig'ish qayta ishlash va masofaga uzatish.

Xar bir tizim to'rt asosiy qismdan iborat:

- Kiritish;

- Ishlov berish;
- Chiqarish;
- Teskari aloqa.

Axborot tizimlarini samaralari faoliyat ko'rsatishi bir qator **ta'minotlar** bilan bog'liq:

1-rasm. Ta'minot turlari

Axborot tizimi–belgilangan maqsadga erishish yo'lida axborotni yig'ish,saqlash, qayta ishlash va uzatish uchunqo'llaniladigan usullar,vositalar va shaxslarning o'zaro bog'langan majmuasidir.

Axborot tizimlari jamiyat paydo bo'lgan davrdan boshlab mavjud.Chunki jamiyat rivojlanishining turli bosqichlarida o'z boshqaruvi uchun tizimlashtirilgan, oldindan tayyorlangan axborotni talab etgan.

Axborot tizimi tushunchasi ko'p qirrali, uning mazmuni va mohiyatli axborot texnologiyasi qo'llanilayotgan ob'ektning o'ziga xos xususiyatlari, xossalari bilan belgilanadi. Axborot tizimlari nafaqat axborotni qayta ishlash va saqlash, yozuv-chizuv ishlarini avtomatlashtirish, balki qarorlarni qabul qilish, yalpi va local hisoblash tarmoqlari va boshqaruvning yangi uslublaridan foydalanish hisobiga boshqaruv ob'ekti faoliyati samaradorligini oshiradi va shu maqsadda keng qo'llaniladi.

Axborot tizimining xususiyatlari:

- Axborot tizimi dinamik va rivojlanib boradigan tizim xisoblanadi;
- Axborot tizimlarini tuzishda tizimiy yondashuvdan foydalanish zarur;
- Axborot tizimini axborotga ishlov berishning odam-kompyuter tizimi sifatida qabul qilish zarur;
- Avtomatlashtirish xisobiga xodimlarni og'ir mehnatdan ozod qilish;
- Istemolchilarga noyob xizmat turlarini ko'rsatish;
- Axborotning ishonchliligini ta'minlash;
- Firmada axborot oqimi strukturasi va xujjatlr bilan ishlash tizimini takomillashtirish va h.k.

Xulosa.

Xulosa qilib shuni aytishimiz mumkunki axborot tizimining maqsadi muayyan faoliyat bilan bog'liq bo'lgan professional axborot ishlab chiqarish. Axborot tizimlari har qanday sohadagi vazifalarni hal qilishda zarur bo'ladigon axborotni to'plash, saqlash, ishlov berish, chiqarib berishni taminlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Ahmedov A, Taylaqov N. Informatika. Akademik litsey va kasb kunar kollejlari uchun darslik. – T : O'zbekiston,2002.
2. M. Aripov, B. Begalov, U.Begimqulov, M. Mamarajabov. Axborot Texnologiyalari –T: 2009.
3. C.C.Qosimov. Axborot Texnologiyalari –T: 2006